

Світлана М. Плетенецька¹, Катерина О. Захарі²
**УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТРАХУВАННІ
В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ INSURTECH**

Управління ризиками є ключовим аспектом діяльності страхових компаній, адже воно визначає їхню фінансову стійкість, довіру клієнтів та здатність ефективно виконувати страхові зобов'язання. В українських страхових компаніях цей процес ускладнюється певними проблемами та викликами, які виникають через економічну нестабільність, недосконалість законодавчої бази, а також, вплив зовнішніх та внутрішніх факторів, зокрема макроекономічних криз, воєнних ризиків та змін у споживчій поведінці.

Однією з головних проблем є недостатня адаптованість української системи регулювання страхового ринку до сучасних викликів. Законодавство не завжди відповідає реаліям ризик-менеджменту, а рівень нагляду за страховими компаніями потребує покращення.

Фінансова нестабільність, також, є значним викликом. Коливання валютного курсу, інфляція та макроекономічні процеси впливають на ліквідність страхових компаній і створюють труднощі у формуванні страхових резервів. В умовах війни та зростання ризику катастрофічних подій страхові компанії змушені переглядати підходи до оцінки ризиків, розширювати співпрацю з перестраховальниками та впроваджувати нові моделі управління ризиками.

Ще одним важливим викликом є цифровізація та впровадження сучасних технологій у ризик-менеджменті. Використання цифрових даних, штучного інтелекту та автоматизованих систем дозволяє покращити прогнозування ризиків, проте не всі компанії готові до таких змін через обмежені фінансові та технологічні ресурси.

Для подолання існуючих проблем необхідне комплексне реформування страхової галузі, покращення державного регулювання, розвиток страхових продуктів, які відповідатимуть сучасним реаліям, та впровадження інновацій у систему управління ризиками. Також, важливим є підвищення фінансової грамотності населення та стимулювання довіри до страхових компаній через ефективну комунікацію та прозору діяльність.

Ключові слова: страхові ризики, управління ризиками, страхування, страхова компанія, фінансова нестабільність, інноваційна політика, Insurtech.

Рис. 2. Табл. 3. Літ. 17.

DOI: 10.32752/1993-6788-2025-1-285-94-106

Svitlana Pletenetska, Kateryna Zakhari

**RISK MANAGEMENT IN INSURANCE IN THE CONTEXT
OF IMPLEMENTING INSURTECH POLICIES**

Risk management is a key aspect of insurance companies' activities, as it determines their financial stability, customer trust, and ability to effectively fulfill insurance obligations. In Ukrainian insurance companies, this process is complicated by certain problems and challenges that arise due to economic instability, imperfection of the legislative framework, as well as the influence of external and internal factors, in particular macroeconomic crises, war risks, and changes in consumer behavior.

One of the main problems is the insufficient adaptability of the Ukrainian insurance market regulation system to modern challenges. Legislation does not always meet the realities of risk man-

¹ University of Economics and Law "KROK". Ukraine.

² University of Economics and Law "KROK". Ukraine.

agement, and the level of supervision of insurance companies needs to be improved. In addition, Ukrainian insurance companies face a low level of awareness of insurance products among the population, which indicates a lack of trust in the insurance industry.

Financial instability is also a significant challenge. Exchange rate fluctuations, inflation and macroeconomic processes affect the liquidity of insurance companies and create difficulties in the formation of insurance reserves. In conditions of war and increased risk of catastrophic events, insurance companies are forced to review approaches to risk assessment, expand cooperation with reinsurers and implement new risk management models.

Another important challenge is digitalization and the introduction of modern technologies in risk management. The use of digital data, artificial intelligence and automated systems allows for improved risk forecasting, but not all companies are ready for such changes due to limited financial and technological resources.

To overcome existing problems, a comprehensive reform of the insurance industry is necessary, improving state regulation, developing insurance products that will meet modern realities, and introducing innovations into the risk management system.

Keywords: insurance risks, risk management, insurance, insurance company, financial instability, innovation policy, Insurtech.

Peer-reviewed, approved and placed: 08.03.2025.

Постановка проблеми. Ефективне управління ризиками є ключовою складовою стабільності страхових компаній, однак в Україні цей процес стикається зі значними проблемами. Основні виклики включають нестабільність нормативно-правової бази, економічну невизначеність, воєнні загрози, низький рівень довіри до страхових послуг і недостатній рівень цифровізації галузі. Часті зміни законодавства, слабкий державний контроль та відсутність ефективних механізмів регулювання збільшують фінансові ризики для учасників ринку. Зростання інфляції, коливання валютного курсу та низька платоспроможність населення ускладнюють виконання зобов'язань страховими компаніями. Водночас війна в Україні призвела до стрімкого збільшення страхових випадків, що змушує компанії переглядати страхові тарифи, умови перестраховування й методи оцінки ризиків. Це ускладнює використання сучасних технологій для аналізу та мінімізації ризиків. Низька фінансова обізнаність населення також стримує зростання попиту на страхові послуги.

Для подолання цих проблем необхідно удосконалити чинне законодавство, запровадити міжнародні стандарти регулювання, розвинути систему перестраховування, підвищити рівень довіри до страхових компаній і активно впроваджувати цифрові технології у процес управління ризиками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах економічної нестабільності, пандемії COVID-19 та військових дій управління страховими ризиками в Україні набуло особливого значення. Останні дослідження українських науковців зосереджені на адаптації до нових викликів, дослідження європейських стандартів, кризових ризиках та розробці ефективних стратегій ризик-менеджменту.

А. Крушинська [5] аналізує, як міжнародні вимоги впливають на український страховий ринок. Вона наголошує, що адаптація до європейських стандартів є ключовим чинником підвищення стійкості страховиків, проте

цей процес потребує істотних змін у законодавстві та внутрішніх політиках компаній. Особливу увагу вона звертає на ризики ліквідності та платоспроможності, які загострилися після виходу з ринку 41 страхової компанії у 2022 році.

У дослідженні В. Братюка та його колег [2] розглянуто основні виклики, з якими стикнулися страховики під час пандемії та військових дій. Автори звертають увагу на зниження страхових премій, зростання рівня дефолтів за договорами та необхідність удосконалення методів прогнозування ризиків. Вони пропонують інтеграцію системи трьох ліній захисту, що передбачає розподіл відповідальності між різними рівнями управління ризиками для забезпечення їх ефективного контролю.

О. Панченко [6] виділяє ключові загрози, що впливають на діяльність страховиків. Вона зазначає, що серед основних ризиків – непередбачувані фінансові втрати, операційні ризики, проблеми ліквідності, макроекономічні та регуляторні зміни. Дослідниця наголошує на важливості розробки комплексних стратегій ризик-менеджменту, які включають застосування сучасних технологій та інструментів для зменшення можливих втрат.

Р. Сніщенко, Л. Крот [14] аналізують наслідки війни для страхового ринку України. Вони зазначають, що військові дії призвели до значного скорочення кількості укладених страхових договорів, збільшення страхових випадків та погіршення фінансових показників компаній. Для забезпечення стійкості страховиків автори рекомендують активне використання цифрових технологій, автоматизацію процесів оцінки ризиків та адаптацію страхових продуктів до нових умов.

М. Прокопенко [9] досліджує виклики, пов'язані з глобалізацією страхового ринку та економічною нестабільністю. Він підкреслює, що в умовах воєнного стану страхові компанії змушені застосовувати нові підходи до управління ризиками, зокрема використання штучного інтелекту, аналізу великих даних та розширення онлайн-сервісів для клієнтів.

Л. Поліщук, С. Плетенецька [8] детально аналізують основні види ризиків, характерні для українських страхових компаній. Автори зосереджують увагу на андеррайтингових ризиках, пов'язаних з помилками у визначенні тарифів, інвестиційних ризиках, що виникають внаслідок коливань на фінансових ринках, та операційних ризиках, що виникають через внутрішні помилки, шахрайство та технічні збої. Особливу увагу приділено ризику ліквідності та ризику платоспроможності, які загострилися у воєнні роки. Видання містить практичні рекомендації щодо впровадження системи безперервного моніторингу ризиків та застосування сучасних методів оцінки ризиків. Також, С. Плетенецька [7] виокремлює низку інституційних ризиків, серед яких ризик невідповідності тарифів фактичним витратам, ризик корупції на етапі функціонування системи страхування та ризик недовіри населення до нової системи. Авторка пропонує низку заходів для зменшення цих ризиків, включаючи підвищення прозорості системи, вдосконалення тарифної політики та запровадження механізму незалежного аудиту.

Загалом, сучасні дослідження підкреслюють необхідність гнучкості та адаптації українських страхових компаній до змінного середовища.

Впровадження європейських стандартів, розробка ефективних стратегій ризик-менеджменту та використання сучасних технологій є ключовими факторами для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності страховиків в Україні.

Метою дослідження є аналіз специфіки управління страховими ризиками в українських компаніях та розробка рекомендацій, спрямованих на вдосконалення цього процесу в умовах війни.

Методологічна база дослідження побудована на використанні системного підходу, порівняння, синтезу та аналізу. Зокрема, теоретичні методи застосовані для визначення сутності та значення понять «страхові ризики» та «ризик-менеджмент». Табличний і графічний методи використано для подання статистичних даних і результатів аналітичних розрахунків, пов'язаних із функціонуванням страхового ринку України. Також застосовано коефіцієнтний метод для оцінювання ризиків страхових компаній, а метод узагальнення – для формулювання висновків і рекомендацій за результатами дослідження.

Основні результати дослідження. Управління ризиками в сучасному світі є необхідним компонентом ефективного ведення бізнесу. Страхова галузь не є винятком, і для страхових компаній важливо мати ефективну стратегію управління ризиками. Це дозволяє зменшити фінансові втрати та забезпечувати стабільність компанії. В Україні, де ринок страхових послуг розвивається в умовах економічної нестабільності, питання управління ризиками є особливо актуальним.

Тема управління ризиками в сфері страхування в Україні набуває все більшої важливості, оскільки страхові компанії стикаються з низкою складних і непередбачуваних факторів, таких як макроекономічні коливання, зміни в законодавстві та високий рівень конкуренції.

Страховий ризик – це ймовірність настання події, яка може призвести до фінансових втрат, що покриваються страховиком. Цей ризик оцінюється на основі ймовірності настання певних ситуацій (наприклад, нещасного випадку, хвороби, пожежі) і потенційних витрат, які можуть бути понесені в разі їх настання. Страховики використовують ці оцінки для розрахунку страхових премій та умов страхування. Серед ознак страхового ризику можемо виділити наступні:

- випадковість (невизначеність щодо часу та розміру збитків і відсутність зв'язку між страховими збитками та намірами і діями страхувальника);
- можливість оцінки розподілу збитків (визначення розміру очікуваних збитків та їх ймовірності);
- чіткість розподілу збитків (точність визначення страхувальника та розміру збитків у договорі страхування) точність визначення страхувальника та розміру збитків у договорі страхування);
- незалежність розподілу страхових збитків один від одного;
- уникнення концентрації ризику страховиком під час укладання договору страхування;
- оцінка максимально можливого збитку;
- об'єктивність (характер і фактори, які можуть мати подальший негативний або позитивний вплив на майновий стан особи, або які можуть створити конкретну створення небезпечних ситуацій);

- суб'єктивність (сприйняття небезпечних подій, що призводять до виникнення ризику).

Т. Савченко [13] виокремлює такі види страхових ризиків:

1. Персональні ризики — ризики, пов'язані з життям і здоров'ям людини (страхування життя, медичне страхування, страхування від нещасних випадків).

2. Майнові ризики — ризики, що виникають внаслідок пошкодження або знищення майна (страхування майна, автокаско, страхування від пожеж, стихійних лих).

3. Ризики відповідальності — пов'язані з необхідністю відшкодування шкоди третім особам (страхування відповідальності перед третіми особами, професійна відповідальність).

4. Ризики бізнесу — виникають в процесі господарської діяльності, такі як страхування бізнесу від фінансових втрат або зупинки діяльності.

Страхові ризики можна класифікувати на персональні, майнові, ризики відповідальності та бізнес-ризики. Кожен з цих видів ризиків має свою специфіку та вимагає окремого підходу до страхування для ефективного захисту від можливих фінансових втрат.

Управління ризиками — це процес ідентифікації, оцінки, аналізу та контролю ризиків, з метою мінімізації їхнього впливу на організацію або діяльність. Це систематичний підхід до визначення потенційних загроз, оцінки ймовірності їх настання та розробки стратегій для зменшення або уникнення негативних наслідків. У сфері страхування управління ризиками спрямоване на забезпечення фінансової стабільності компанії та її здатності виконувати свої зобов'язання перед клієнтами. Для того, щоб ефективно управляти ризиками, необхідно не лише їх виявити, а й оцінити, проаналізувати та впровадити відповідні стратегії для мінімізації їхнього впливу. Тому важливо пройти через кілька етапів, які дозволяють розробити чіткий план дій для кожного ризику (рис. 1).

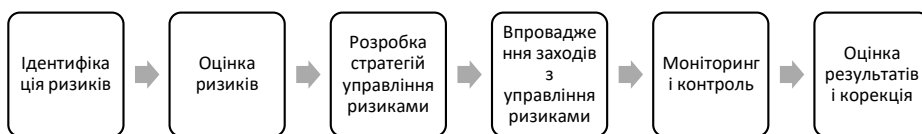

Рис. 1. Етапи управління ризиками, побудовано авторами на основі [17]

Таким чином, управління ризиками у страхуванні - це поетапний процес, що включає ідентифікацію, оцінку, аналіз, мінімізацію та контроль ризиків. Послідовно реалізуючи ці етапи, страховики можуть вчасно реагувати на загрози, мінімізувати потенційні збитки та забезпечити фінансову стабільність і виконання зобов'язань перед клієнтами.

З 2019 року в Україні відбулися зміни в законодавчому регулюванні страхового ринку, які включали прийняття нових законів і нормативних актів, спрямованих на зміцнення фінансової стабільності і прозорості страхової діяльності. Одним із значущих кроків стало впровадження змін до Закону

України «Про страхування» [3], який передбачав посилення вимог до капіталу страхових компаній і розширення можливостей для міжнародних перестраховиків. Це змусило страхові компанії підвищити вимоги до своєї фінансової стійкості та вдосконалити механізми управління ризиками, щоб відповідати новим стандартам.

В період з 2019 по 2024 роки активно розвивалися технології, що вплинули на страхову сферу. Цифровізація та впровадження технологій big data, аналітика великих даних стали важливими інструментами для управління ризиками в страхових компаніях. Це дозволило ефективніше оцінювати ризики, здійснювати прогнозування та вдосконалювати процеси підбору страхових продуктів для страховальників.

Зокрема, застосування аналітики великих даних для оцінки ризиків стало важливим інструментом для зниження ймовірності великих втрат і для забезпечення більш точного ціноутворення на страхові продукти. Це підвищило актуальність та необхідність впровадження новітніх технологій для ефективного управління ризиками, особливо в умовах зростаючої конкуренції на ринку [15].

Для аналізу управління ризиками в українських страхових компаніях було обрано кілька провідних компаній на ринку, а саме «Оранта», «Княжа» та «ПЗУ Україна». Тому розглянемо детальніше кожен з страхових компаній (табл. 1).

Таблиця 1. Базова інформація про страхові компанії «Оранта», «Княжа» та «ПЗУ Україна», власна розробка на основі [10, 11, 12]

№	Назва СК	Рік	Види страхування	Фінансові показники, 2024 р.	Додаткова інформація
1	НАСК «Оранта»	1921	Автоцивілка, майно, подорожжі, здоров'я	Премії – 1,6 млрд грн Виплати – 468,2 млн грн Чистий прибуток – 109,9 млн грн	Одна з найстаріших страхових компаній України, правонаступниця Укрдержстраху. Мережа понад 100 філій по Україні. Голова правління – Яцек Мейзнер. Орієнтована як на приватних клієнтів, так і на корпоративний сектор.
2	СК «Княжа»	1997	Автостраховування, майнове страхування, страхування здоров'я	Премії – 1,99 млрд грн Виплати – 634 млн грн	З 2005 року входить до складу міжнародної страхової групи Vienna Insurance Group (VIG), що забезпечує доступ до європейського досвіду та стандартів. Має розвинену мережу відділень, активно впроваджує онлайн-сервіси для оформлення полісів та врегулювання страхових випадків.
3	СК «ПЗУ Україна»	1999	КАСКО, Зелена картка, ОСЦПВ	Премії – 2,033 млрд грн Збиток – 4,5 млн грн	Частина однієї з найбільших страхових груп Центральної та Східної Європи – PZU S.A.. Компанія надає широкий спектр послуг для фізичних та юридичних осіб. Попри збиток у 2024 році, компанія залишається одним із лідерів ринку завдяки підтримці материнської структури та впровадженню сучасних цифрових рішень.

Страхові компанії України, такі як НАСК «Оранта», СК «Княжа» та СК «ПЗУ Україна», є провідними страховиками ринку з великим досвідом роботи та широким спектром послуг. Їх успішний розвиток значною мірою залежить від здатності адаптуватися до економічних викликів, запроваджувати інноваційні рішення та відповідати сучасним потребам клієнтів.

В результаті проведеного дослідження було виявлено, що основні стратегії управління ризиками у страхових компаніях включають:

1. Диверсифікація ризиків. Усі досліджені компанії активно застосовують диверсифікацію портфелів страхових продуктів, що дозволяє зменшити вплив великих збитків у разі виникнення ризиків, пов'язаних із конкретним видом страхування (наприклад, страхування автотранспорту або майна). У компанії «Оранта» використовують методика розподілу ризиків по різних регіонах України, що допомагає знизити негативний вплив локальних криз.

2. Перестраховування. Перестраховування є важливим елементом управління ризиками, особливо для компаній, що займаються страхуванням великих об'єктів або мають високий рівень клієнтських вимог. У «ПЗУ Україна» та «Княжа» активно використовуються програми перестраховування, що дозволяють зменшити рівень власного ризику та забезпечити достатні резерви для виконання зобов'язань перед клієнтами.

3. Використання сучасних технологій та аналітики. Застосування сучасних технологій, таких як аналітика великих даних (big data), стало важливою складовою стратегії управління ризиками.

Для оцінки ефективності управління ризиками в страхових компаніях будемо використовувати такі критерії:

1. Фінансова стійкість та виконання зобов'язань. Оцінка фінансової стійкості компаній через аналіз їхньої платоспроможності, резервів і рівня капіталу показала, що компанії, які активно використовують перестраховування та диверсифікацію, продемонстрували більш високий рівень фінансової стабільності.

2. Рівень виплат клієнтам та задоволеність страхувальників. За даними опитування клієнтів, компанії, які впровадили передові методи оцінки ризиків, зазвичай мали вищий рівень задоволення своїх клієнтів (Табл.2).

Таблиця 2. Оцінка фінансової стійкості обраних страхових компаній, млн грн., власна розробка на основі [10, 11, 12]

Назва СК	Рік	Капітал	Страхові резерви	Платоспроможність	Коефіцієнт ліквідності
«Оранта»	2020	2400	3600	1,28	145%
	2021	2450	3650	1,29	146%
	2022	2480	3750	1,31	148%
	2023	2500	3800	1,32	150%
«ПЗУ Україна»	2020	1850	2800	1,50	138%
	2021	1890	2850	1,51	139%
	2022	1900	2880	1,52	139,5%
	2023	1950	2900	1,53	140%
«Княжа»	2020	1950	2600	1,18	150%
	2021	1980	2650	1,19	152%
	2022	1990	2680	1,20	153%
	2023	2000	2700	1,20	155%

Аналіз фінансових показників страхових компаній «Оранта», «ПЗУ Україна» та «Княжа» за 2020-2023 роки свідчить про поступове зростання їхнього капіталу, страхових резервів та стабільний рівень платоспроможності. Це вказує на позитивну динаміку розвитку та здатність компаній виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками. «ПЗУ Україна» демонструє найвищий рівень платоспроможності та ліквідності, що підтверджує її високу фінансову стійкість. «Оранта» показує стабільні результати, проте їм необхідно зосередитися на зміцненні капіталу для формування більш значних резервів. Компанія «Княжа» виділяється найвищим коефіцієнтом ліквідності серед конкурентів, що дозволяє їй оперативно реагувати на потенційні фінансові виклики.

Аналіз виплат по страхових випадках дає уявлення про те, наскільки ефективно компанії управляють ризиками та виконують свої зобов'язання перед клієнтами. Тепер проведемо оцінку страхових компаній за показником виплат по страхових випадках (Табл. 3).

Таблиця 3. Оцінка компаній по виплатах при настанні страхових випадків, власна розробка на основі [10, 11, 12]

Назва СК	Рік	К-сть виплачених страх. випадків, шт	Сума виплат, млн грн	Відсоток виконання зобов'язань, %
НАСК «Оранта»	2020	14000	170	94
	2021	14500	175	95
	2022	14800	178	95
	2023	15000	180	95
«ПЗУ Україна»	2020	12500	165	96
	2021	12800	170	96
	2022	12900	172	97
	2023	13000	175	97
«Княжа»	2020	9800	135	89
	2021	9900	138	90
	2022	9950	139	90
	2023	10000	140	90

Аналіз показує, що всі три компанії — «Оранта», «ПЗУ Україна» та «Княжа» — стабільно виконують свої зобов'язання. Найвищий рівень виплат і задоволеності клієнтів має «ПЗУ Україна», «Княжа» лідирує за розміром виплат на одного клієнта, а «Оранта» демонструє стабільний баланс між кількістю випадків та виплатами. Загалом, компанії забезпечують високий рівень надійності на страховому ринку.

У сучасних умовах розвитку страхового ринку України, де економічна та політична нестабільність створюють додаткові виклики для роботи фінансових установ, питання ефективного управління ризиками набуває ключового значення. Страхові компанії, що діють на українському ринку, змушені не лише долати зростання кількості страхових випадків, але й швидко адаптуватися до змін навколишнього середовища, такі як посилення регуляторних вимог, коливання валютних курсів та зниження платоспроможності населення.

Окремою проблемою для страхових компаній є ризики, пов'язані з природними катаклізмами, техногенними аваріями через що критично

важливо не лише правильно оцінити ймовірність настання ризику, але й забезпечити наявність ефективних механізмів для виплати страхового відшкодування. У цьому контексті перестраховання виступає ключовим інструментом, що дозволяє забезпечити фінансову стійкість страхових компаній [16].

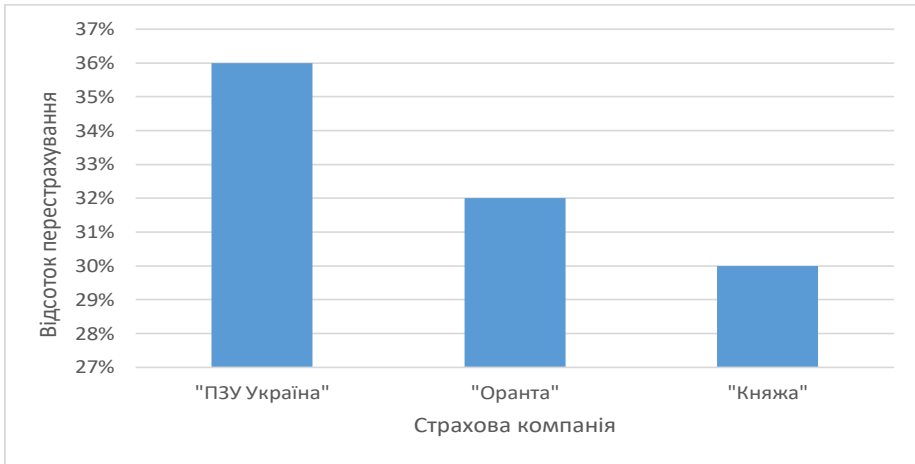
Перестраховання є одним із провідних інструментів управління ризиками в діяльності страхових компаній, відіграючи ключову роль у забезпеченні стабільності та фінансової стійкості на ринку страхування. В умовах глобалізації та постійних змін в економічному середовищі, страхові компанії змушені адаптуватися до численних викликів, серед яких зростання ймовірності масштабних страхових подій, економічні та природні катастрофи, а також законодавчі зміни, які можуть значно впливати на їхню фінансову стабільність. За таких умов перестраховання стає важливою складовою управлінських стратегій для мінімізації ризиків і зменшення фінансових втрат. В умовах високої конкуренції на страховому ринку ефективна стратегія перестраховання дає змогу компаніям не лише мінімізувати ризики, а й зміцнювати репутацію серед клієнтів, забезпечуючи довіру до здатності виконувати зобов'язання навіть у разі великих виплат. Крім того, перестраховання сприяє диверсифікації ризиків і їх розподілу між декількома учасниками ринку, що значно скорочує ймовірність суттєвих фінансових втрат для окремих компаній. Зважаючи на макроекономічну нестабільність як в Україні, так і у світі, страхові компанії дедалі частіше стикаються з необхідністю захисту від непередбачуваних фінансових ризиків. Це важливо не лише для підтримання фінансової стабільності самих компаній, але й для забезпечення інтересів їхніх клієнтів. Завдяки перестрахованню компанії мають змогу зменшити втрати від великих збитків і гарантувати своєчасність виконання фінансових зобов'язань перед клієнтами. Отже, перестраховання є не просто механізмом захисту від великих фінансових втрат, а й ефективним інструментом підтримання конкурентоспроможності. Воно сприяє зміцненню фінансової стійкості страхових компаній на тривалий період та формуванню довіри серед клієнтів. Враховуючи ці аспекти, слід поглиблено аналізувати роль перестраховання у системі управління ризиками в контексті сучасного розвитку страхового ринку України.

Компанії активно використовують перестраховання для зниження своїх зобов'язань. На рисунку наочно зображено відсоток використання стратегії «Перестраховання» у страхових компаніях України (Рис. 2).

Отже, можемо підсумувати, що страхова компанія «ПЗУ Україна» має найбільший відсоток перестраховання – 36%. Причинами цього можуть бути, що об'єкт страхування має великі ризики настання страхової події (природні чинники або нестабільність ринку); високий рівень конкуренції на страховому ринку. Найнижчий відсоток у компанії «Княжа» – 30%. Це пов'язано з об'єктами, які мають низький ризик настання страхової події або фінансовий резерв страховика достатній, щоб покрити збитки без сторонньої допомоги.

У 2023 році страховий ринок України зіткнувся з низкою серйозних викликів, що суттєво вплинули на роботу страхових компаній. Однією з

ключових проблем стала нестабільна економічна ситуація, спричинена військовою агресією росії. Економічний спад, інфляція та девальвація національної валюти негативно позначилися на платоспроможності населення і, відповідно, на попиті на страхові послуги. Зростання цін на матеріали та послуги, особливо в автомобільному страхуванні та медичному обслуговуванні, зробило страхові продукти менш доступними для споживачів, що відобразилося на показниках продажів і прибутковості компаній. Для подолання цих викликів страховикам необхідно адаптувати тарифи, переглянути асортимент продуктів і запроваджувати гнучкі страхові умови, які зможуть залучити ширшу аудиторію.

Рис. 2. Частка перестрашування у страхових компаніях у 2023 році, побудовано авторами на основі [10, 11, 12]

Ще однією суттєвою проблемою стало значне зростання збитковості полісів у таких категоріях, як автостраховання (КАСКО) та медичне страхування. Високий рівень виплат за цими продуктами, особливо в кризових умовах, створює ризик фінансової нестабільності багатьох компаній. Така тенденція пояснюється частішими страховими подіями, зокрема внаслідок збільшення кількості дорожньо-транспортних пригод, природних катастроф і високої вартості медичних послуг. Для мінімізації ризиків страховим компаніям слід впроваджувати ефективні механізми управління ризиками, нові методи ціноутворення та кращі інструменти прогнозування збитків.

Використання технологій на основі штучного інтелекту та аналізу великих даних дозволить точніше оцінювати ризики і розробляти тарифи, що збалансують інтереси клієнтів і компаній. Проблема низької ліквідності й недостатнього капіталу також залишається вкрай актуальною для багатьох учасників ринку. В умовах підвищених фінансових ризиків і зростання кількості страхових випадків компанії нерідко стикаються із труднощами у

виконанні своїх зобов'язань перед клієнтами. Для зміцнення фінансової стабільності страховикам потрібно удосконалювати управління активами, розширювати можливості інвестування та шукати додаткові джерела фінансування. Це може включати емісію цінних паперів або залучення зовнішнього капіталу. Водночас важливо посилити моніторинг і контроль за фінансовими резервами, щоб швидко реагувати на зміни ринкових умов.

Значний виклик представляє і посилення конкуренції на ринку через появу нових гравців та агресивну цінову політику існуючих компаній. Щоб залишатися конкурентоспроможними, страхові компанії мають орієнтуватися на створення унікальних продуктів, які відповідають потребам клієнтів, впроваджувати персоналізований сервіс та розвивати цифрові рішення. Наприклад, електронне страхування, мобільні додатки для оформлення полісів і інтерактивні портали для обслуговування клієнтів можуть стати важливими конкурентними перевагами. Окремою проблемою є обмежений рівень довіри клієнтів до страхових компаній, який сформувався через кризові явища минулих років і негативний досвід взаємодії з ринком. Страхувальники часто сумніваються у прозорості умов полісів або своєчасності виплат. Для відновлення довіри важливо забезпечити прозорість діяльності, надавати чітку інформацію про умови страхування та будувати довгострокові стосунки з клієнтами на основі високого рівня обслуговування [1].

Висновки. Страхові компанії, які працюють на страховому ринку України зіткнулися зі значними ризиками, які зумовлені як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками. Основними з яких є економічна нестабільність, недосконалість законодавства, війна, зростання інфляції, коливання валютного курсу та низька платоспроможність населення. Кількість страхових випадків помітно збільшилася через пошкодження майна і транспортних засобів. Для вирішення цієї проблеми компанії вдосконалюють процес моніторингу та прогнозування ризиків, запроваджуючи сучасні аналітичні інструменти та пристосовуючи тарифну політику до поточних економічних умов. В період з 2019 по 2024 роки активно розвивалися технології, що вплинули на страхову сферу. Цифровізація та впровадження нових технологій стали важливими інструментами для управління ризиками в страхових компаніях. Це дозволило ефективніше оцінювати ризики, здійснювати прогнозування та вдосконалювати процеси підбору страхових продуктів для страхувальників.

Дослідженням встановлено, що перестраховання є одним із провідних інструментів управління ризиками в діяльності страхових компаній, відіграючи ключову роль у забезпеченні стабільності та фінансової стійкості на ринку страхування.

Важливим кроком стане також розробка спеціалізованих страхових продуктів, які покриватимуть ризики, пов'язані з військовими діями. Використання інноваційних підходів до управління ризиками, зміцнення фінансової стійкості шляхом ефективного управління активами та співпраця із регуляторними органами дозволять не лише зберегти свої позиції на ринку, а й задовольнити потреби клієнтів в умовах економічної невизначеності.

1. Антоненко А. І., Проблеми страхової діяльності в Україні в умовах війни. Київ. Інститут економіки та фінансів. 2023. С. 118-125.
2. Братюк В.П., Управління страховими компаніями в умовах економічної кризи. 2023. С. 29-35. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/59.pdf>
3. Закон України «Про страхування» від 18.01.2021. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1909-20>
4. Князькова Л. Л., Шевченко С. В., Страховий ринок України: стан, проблеми та перспективи розвитку. Київ. Наукова думка. 2021. С. 37
5. Крушинська А. Надійність страховиків в умовах впровадження європейських стандартів управління фінансовими ризиками в Україні. 2023. С.335-345
6. Панченко О., Глазков А., Корнійєць Ю., Система ризиків у діяльності страхових компаній в сучасних умовах. 2024. С. 357-369 URL:https://www.researchgate.net/publication/384791007_Riziki_strahovih_kompanij_u_suchasnih_umovah
7. Плетенецька С.М. Управління ризиками як елемент фінансового контролінгу. Держава, регіони, підприємство: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку: матеріали міжнародної конференції (м. Київ, 21-22 листопада 2019 р.). - К.: Університет "КРОК", 2019. С. 318-320. <https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/5038>.
8. Поліщук Л., Плетенецька С. (2022) Стан ринку страхових послуг в Україні під час повномасштабного воєнного вторгнення росії. Modern research in world science: proceedings of the 9th International scientific and practical conference (November 28-30, 2022) / Ed. M.L. Komarytskyy. Lviv: SPC "Sci-conf.com.ua". Pp. 1671-1678. <https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/5038>.
9. Прокопенко М. Адаптація ризик-менеджменту страхових компаній до нестабільних економічних умов. 2022. С. 41-42.
10. Офіційний сайт СК «Оранта» URL: www.oranta.com.ua
11. Офіційний сайт СК «Княжа». URL: www.kniazha.ua
12. Офіційний сайт СК «ПЗУ Україна». URL: <https://www.pzu.com.ua/>
13. Савченко Т.І. Страхування. Київ. 2017. С. 45-56.
14. Сніщенко Р.Г., Крот Л.М. Вплив збройного вторгнення на організацію роботи страхових компаній. Трансформаційна економіка. 2023. С. 66-71.
15. Станіславська Т. Інноваційні методи управління ризиками в страховій діяльності. Київ. Наукова думка. 2020. С. 88.
16. Шмідт В.О. Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку України в умовах кризи. Харків. Фоліо. 2023. С. 130-135.
17. Юр'єва В. Аналіз управління ризиками в страхових компаніях України. Київ. Модус. 2019. С. 58.

1. Antonenko A. I., Problemy strakhovoi diialnosti v Ukraini v umovakh viiny. Kyiv. Instytut ekonomiky ta finansiv. 2023. S. 118-125.
2. Bratiuk V.P., Upravlinnia strakhovymy kompaniiamy v umovakh ekonomichnoi kryzy. 2023. S. 29-35. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/59.pdf>
3. Zakon Ukrainy «Pro strakhuvannia» vid 18.01.2021. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1909-20>
4. Kniaskova L. L., Shevchenko S. V., Strakhovi rynek Ukrainy: stan, problemy ta perspektivy rozvytku. Kyiv. Naukova dumka. 2021. S. 37
5. Krushynska A. Nadiinist strakhovykyv v umovakh vprovadzhenia yevropeiskykh standartiv upravlinnia finansovymy ryzykamy v Ukraini. 2023. S.335-345
6. Panchenko O., Hlazkov A., Korniiets Yu., Systema ryzykyv u diialnosti strakhovykh kompanii v suchasnykh umovakh. 2024. S. 357-369 URL:https://www.researchgate.net/publication/384791007_Riziki_strahovih_kompanij_u_suchasnih_umovah
7. Pletenetska S.M. Upravlinnia ryzykamy yak element finansovoho kontrolinhu. Derzhava, rehiony, pidpriemnytstvo: informatsiini, suspilno-pravovi, sotsialno-ekonomichni aspekty rozvytku: materialy mizhnarodnoi konferentsii (m. Kyiv, 21-22 lystopada 2019 r.). K.: Universytet "KROK", 2019. S. 318-320. <https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/5038>.
8. Polishchuk L., Pletenetska S. (2022) Stan rynku strakhovykh posluh v Ukraini pid chas povnomasshtabnoho voiennoho vtorhennia rossii. Modern research in world science: proceedings of the 9th

International scientific and practical conference (November 28-30, 2022) / Ed. M.L. Komarytskyi. Lviv: SPC "Sci-conf.com.ua". Pp. 1671-1678. <https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/5038>.

9. Prokopenko M. Adaptatsiia ryzyk-menedzhmentu strakhovykh kompanii do nestabilnykh ekonomichnykh umov. 2022. S. 41-42.

10. Ofitsiyni sait SK «Oranta» URL: www.oranta.com.ua

11. Ofitsiyni sait SK «Kniazha». URL: www.kniazha.ua

12. Ofitsiyni sait SK «PZU Ukraina». URL: <https://www.pzu.com.ua/>

13. Savchenko T.I. Strakhuvannia. Kyiv. 2017. S. 45-56.

14. Snishchenko R.H., Krot L.M. Vplyv zbroinoho vtorhnennia na orhanizatsiiu roboty strakhovykh kompanii. Transformatsiina ekonomika. 2023. S. 66-71.

15. Stanislavska T. Innovatsiini metody upravlinnia ryzykamy v strakhovii diialnosti. Kyiv. Naukova dumka. 2020. S. 88.

16. Shmidt V.O. Problemy ta perspektyvy rozvytku strakhovoho rynku Ukrainy v umovakh kryzy. Kharkiv. Folio. 2023. S. 130-135.

17. Iurieva V. Analiz upravlinnia ryzykamy v strakhovykh kompaniiakh Ukrainy. Kyiv. Modus. 2019. S. 58.